

Απόψεις και αμφισβητήσεις σχετικά με την καταγωγή του Ηράκλειου (Μανώλης Καρακώστας, MSc Διοίκησης Επιχειρήσεων, Επαγγελματίας Υγείας - Ερευνητής)

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://www.pemptousia.gr/?p=168682>]

Επίσης, η αρμενική καταγωγή του Ηρακλείου έχει δεχθεί αμφισβητήσεις λόγω των φυσικών χαρακτηριστικών του, αφού αντίθετες προς την άποψη αυτή είναι οι πληροφορίες του Κεδρηνού για τα ξανθά μαλλιά του,[266] ο οποίος αναφέρει πως «ήν την ηλικίαν μεσήλιξ, ευσθενής, εύστερνος, εκόφθαλμος, ολίγον υπόγλαυκος, ξανθός την τρίχα, λευκός την χροιάν, έχων τον πώγωνα πλατύν και προς μήκος εκκρεμή».[267] Για το εν λόγω θέμα ο Άμαντος συμπληρώνει λέγοντας πως «θεωρείται συνήθως Αρμένιος, αλλ' αφού ήδη προ πολλού ο πατήρ του κατείχεν ανωτάτην θέσιν εις τον στρατόν, είχεν επικοινωνήσει προς το ελληνικόν περιβάλλον και εξελληνισθεί. Τούτο δεικνύει και το όνομα Ηράκλειος. Και αι παρατηρήσεις του Κεδρηνού δεν συνηγορούν υπέρ γνήσιας αρμενικής

καταγωγής».[267] Όμως, ο Ηράκλειος αν δεν ήταν Αρμένιος, τότε εκ των πραγμάτων ήταν Έλληνας, και από τα όσα έχουν αναφερθεί μέχρι στιγμής φαίνεται πως δεν είχε εξελληνιστεί, αλλά ήταν Έλληνας εκ γενετής. Αυτό δεν αναφέρεται αυθαίρετα, αλλά σύμφωνα με τον Καππαδόκη ιστορικό Πάυλο Καρολίδη, που στην πραγματεία του «Καππαδοκικά, ήτοι πραγματεία ιστορική και αρχαιολογική περί Καππαδοκίας» αναφέρει πως ο εξελληνισμός της Καππαδοκίας ξεκίνησε από την περίοδο των Σελευκιδών βασιλέων, με την συγκατάθεση του ντόπιου πληθυσμού και των βασιλέων της Καππαδοκίας, οι οποίοι τον διενήργησαν και ολοκληρώθηκε με τον Χριστιανισμό.[268] Δηλαδή, έχουμε πλήρη εξελληνισμό της Καππαδοκίας, τουλάχιστον τρεις αιώνες νωρίτερα από την εποχή της βασιλείας του Ηρακλείου. Μάλιστα, χαρακτηριστικότατο παράδειγμα για την ελληνικότητα των Καππαδοκών αποτελεί ο Μέγας Βασίλειος, ο οποίος «πολλές φορές τόνιζε ότι ήταν υπερήφανος για την καταγωγή της μητρός του από αρχαία ελληνικά γένη, γεγονός που αναφέρει και ο Άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος στον Έπιτάφιο προς τον Βασίλειο».[269] αλλά και ο αδελφός του, Άγιος Γρηγόριος Νύσσης, που όταν ο Ιουλιανός ο Παραβάτης απαγόρευσε την διδασκαλία των αρχαίων Ελλήνων φιλοσόφων από Χριστιανούς διδασκάλους, εκείνος του απάντησε: «νομίζεις ότι μόνο εσύ είσαι Έλληνας».[270]

Όμως, πέρα από την εθνικότητα υπάρχει και η εθνική συνείδηση του ατόμου, και αυτήν θα εξετάσουμε τώρα. Κατ' αρχάς σε καμία περίπτωση η συνείδηση του Ηρακλείου του Πρεσβύτερου δεν ήταν αρμενική, αφού πολέμησε εναντίον των

Αρμενίων ως «στρατηγός του Αρμενιακού», για να καταστείλει την εξέγερσή τους το 595.[271] Επίσης, ο Kaegi, που παρά τις αμφιβολίες δέχεται την αρμενική καταγωγή,[272] αναφέρει για την οικογένεια του Ηρακλείου πως «επρόκειτο για μια δεμένη οικογένεια, η οποία όμως δεν ακολουθούσε πιστά τα στενά αρμενικά πρότυπα», και σε άλλο σημείο γράφει πως ο Ηράκλειος «διέμενε στο παλαιό παλάτι των Σοφιών στην Κωνσταντινούπολη», όντας πολύ πιθανόν η οικογένειά του να «διέμενε προσωρινά σε αυτό το παλάτι ως αποδέκτης της αυτοκρατορικής φιλοξενίας, σε έναν ευνοούμενο εξέχοντα διοικητή».[273] Αυτά τα αναφέρουμε για να δείξουμε πως ο Ηράκλειος είχε μεγαλώσει στα ενδότερα της αυτοκρατορικής ηγεσίας, κάτι που σίγουρα επηρέασε και διαμόρφωσε την συνείδησή του, και πως δεν είχε σχέση με τα αρμενικά πρότυπα και συνήθειες. Ο Ηράκλειος ο Πρεσβύτερος απολάμβανε την εύνοια του Μαυρικίου, κι αυτός και ο γιος του όφειλαν πολλά σε εκείνον. Η συμπάθεια ήταν αμοιβαία κι αυτό φάνηκε και μετά τον θάνατο του Μαυρικίου,[273] κι αυτό ίσως να οφείλεται στην κοινή καταγωγή τους από την Καππαδοκία. Από αυτήν την υπόθεση μπορούμε να κάνουμε μια σκέψη. Ο Μαυρίκιος αντιπαθούσε σφόδρα τους Αρμενίους, όπως φαίνεται από την συνεργασία του με τον Πέρση βασιλιά, για την απομάκρυνση των οπλαρχηγών τους και των οπαδών τους από την πατρίδα τους και την άποψη που είχε εκφέρει γι' αυτούς.[274] Αυτό μπορεί να αποτελεί ένα στοιχείο κατά της αρμενικής καταγωγής του Ηρακλείου, αν και δεν κάνουμε λόγο για χειροπιαστό επιχείρημα, αλλά για μια σκέψη, αφού αν ήταν Αρμένιος ίσως να μην είχαν αυτή την σχέση.

(συνεχίζεται)

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

266. A.A. Vasiliev (1954), σελ. 241

267. Ηλίας Λάσκαρης (1995), σελ. 181

268. Παύλος Καρολίδης (1874), Καππαδοκικά, ήτοι Πραγματεία Ιστορική και Αρχαιολογική περί Καππαδοκίας, τόμος Α', σελ. 346-354, Τύποις Ευαγγελινού Μισαηλίδου, Κωνσταντινούπολις

269. Κωνσταντίνος Χολέβας (2012), “Η Ορθόδοξη Εκκλησία και ο Υγιής Πατριωτισμός”, <http://www.impantokratoros.gr/xolevas-ekklhsia-patriotismos.el.aspx>

270. Δεν είσαι μόνος, “Συνάντηση Ελληνισμού - Χριστιανισμού”, <https://www.youtube.com/watch?v=PqH-CKknTOI> (27.15 - 27.30)

271. Sebeos, History, chapters 6-7, <http://rbedrosian.com/sebtoc.html>

272. W.E. Kaegi (2003), σελ. 45, 49, 57

273. W.E. Kaegi (2003), σελ. 48-49

274. P. Charanis (1959), "Ethnic Changes in the Byzantine Empire in the Seventh Century", *Dumbarton Oaks Papers*, Dumbarton Oaks, 13: 23-44